



עת"א 12454/10/14 - פרקליטות מחוז צפון אזרחי נגד פיטר סוסאן

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 12454-10-14 פרקליטות מחוז צפון אזרחי נ' (אסיר)

בפני כב' השופט בנימין ארבל, סגן נשיא

כב' השופט שאהר אטרש

כב' השופט יונתן אברהם

פרקליטות מחוז צפון אזרחי

העותרת

נגד

פיטר סוסאן (אסיר)

המשיב

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים אשר התכנסה בכלא צלמון לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001 בראשותה של השופטת אביטל בית נר והחברים: רונית סמדר, חינוך, דורית עוז, עו"ס, ליאת גלילה, ר.כ.

פסק דין

השופט יונתן אברהם

רקע

בפנינו עתירת המדינה כנגד החלטת ועדת השחרורים מיום 02/10/14 אשר החליטה לשחרר את המשיב 2 (להלן: "המשיב") בתנאים.

המשיב שפוט למאסר של 3.5 שנים בגין עבירות של מעשה סדום בנסיבות מחמירות, מעשים מגונים ותקיפת קטין שבוצעו כלפי בת 14.

בין היתר תואר בכתב האישום בו הורשע המשיב כי הוא התנפל על אותה קטינה שהלכה לבדה ברחוב, תקף אותה מאחור, סתם את פיה, הפיל אותה, חנק אותה וגרר אותה, איים כי יאנוס אותה ובהמשך החדיר את איבר מינו לפיה בחוזקה למרות התנגדותה. לאחר מכן הפך אותה על גבה וחיכך את איבר מינו בישבנה למרות התנגדותה ואז החדיר שוב את איבר מינו לפיה.

רק עובר אורח שעבר במקום, ראה את הדברים ואיים שיזעיק את המשטרה, הצליח להפסיק את מעשיו ולהבריחו מהמקום.



החלטת ועדת השחרורים ונימוקה

ועדת השחרורים נתנה דעתה לעמדת גורמי הטיפול אשר ציינו כי המשיב עבר טיפול במחלקת מפנה משך שנתיים והשלים את כל הסל הטיפולי, לרבות השתתפות בקבוצה הייעודית, הביע מוטיבציה כנה לטיפול ולהמשכו בחוץ, זיהה את האזורים הפגועים והתוקפניים שבאישיותו, עבד באופן יסודי על מעגל התקיפה שלו והוא מזהה בקלות את אזורי הסיכון, מבין שפגע ולקח אחריות מלאה על מעשיו מתוך מקום של מוקד שליטה פנימי על התנהגותו, מביע אמפתיה כלפי הקורבן והנזק שגרם לה וכיום מוצף ברגשות אשמה כאשר מתאר את הנזק שגרם לה.

צוין בהחלטת הועדה כי גורמי הטיפול התרשמו שמדובר בצעיר שביצע את העבירות בהיותו נער והיום, לאחר השלמת התהליך הנ"ל, מכיר את עצמו באופן מדויק, את מצבי הסיכון שלו ולמעשה השלים את כל התהליך שניתן היה לספק לו במסגרת שב"ס.

כמו כן צוין בהחלטת הועדה כי הוא שילם לקורבן את הפיצוי שהוטל עליו וכן כי המחלקה לשיקום עברייני מין ברש"א, אשר בחנה את התהליכים שעבר, התרשמה כי תכני הטיפול שלמד בטיפול הייעודי מופנמים אצלו. צוין גם בהחלטת הועדה שרש"א העריכה שקיימת חשיבות לשמירה על הרצף הטיפולי והכלים שרכש וכן לליווי המשיב בהתמודדות עם גורמי הסיכון מחוץ לכלא והכינה תוכנית טיפולית הכוללת שילוב בקבוצה טיפולית לעברייני מין, שיחות טיפוליות פרטניות ושבועיות ופיקוח תעסוקתי.

עוד נתנה הועדה דעתה לעמדת מב"ן, בה פורטו הנתונים שהובאו לעיל מתוך עמדת גורמי הטיפול. על אף האמור נאמר בחוות דעת מב"ן כי היא מסויגת בשל כך שהבנת המשיב הינה הבנה קוגניטיבית ועדיין זקוק הוא להעמקה רגשית. גורמי מב"ן התרשמו שהמשיב הוא בעל שאיפה ומוטיבציה גבוהה לשקם עצמו ויש חשיבות רבה להמשך ההליך הטיפולי, שהחל במסגרת שב"ס, לאחר שחרורו.

צוין כי הוא יצא לחופשות ובסופו של דבר העריך מב"ן את מסוכנותו המינית של המשיב לטווח הארוך כבינונית.

הועדה נתנה ג דעתה לעמדת קורבן העבירה שפירטה את הנזק הרב שנגרם לה ולמשפחתה וקיוותה שהמשיב ישלים את כל תקופת מאסרו.

הועדה ציינה כי היא מודעת לדברים ומתייחסת אליהם בכובד ראש.

בשקלול כל הנתונים הנ"ל, לרבות היות מאסרו ראשון והיות התנהגותו בין כותלי הכלא תקינה לחלוטין, סברה הועדה כי נוכח הטיפול הנ"ל, ראוי המשיב לשחרור מוקדם.

הועדה ציינה כי תוכנית ההמשך של רש"א יש בה כדי להפחית מסוכנות שקיימת עדיין והיא האופציה היחידה להחזיר את המשיב שהינו בחור צעיר למעגל חיים נורמטיבי ונותנת תשובה להמלצות הגורמים הטיפוליים כולל מב"ן.

על כן הורתה על שחרורו ברישיון, תוך קביעת תנאי שחרור.



טענות העותרת

לטענת העותרת, הערכת מב"ן לפיה מן המשיב נשקפת מסוכנות בינונית, די בה כדי לקבוע כי הוא אינו ראוי לשחרור מוקדם.

העותרת לא חלקה על כך כי המשיב עבר טיפול אינטנסיבי במהלך מאסרו והשלים את כל הסל הטיפולי, אולם לגישה, שעה שמסוכנותו נותרה בינונית לטווח הארוך, לא ראוי המשיב לשחרור מוקדם.

העותרת הסתמכה על הסתייגות מב"ן לעניין העדרה של העמקה רגשית, עניין שלא קיבל מענה טיפולי אמיתי לטענתה, נכון להיום.

לטענתה, נוכח חומרת העבירות שביצע המשיב, אופיין ונסיבותיהן, מדובר במסוכנות שאינה מאפשרת שחרורו על תנאי.

כן טענה העותרת כי הועדה שגתה בקביעתה כי יש בתוכנית רש"א כדי להפחית ממסוכנותו של המשיב.

עוד נטען כי הועדה שגתה בכך שלא נתנה לעמדת קורבן העבירה ומשפחתה את המשקל המתאים בין שיקוליה, לרבות חששם האמיתי מפגישה אקראית עם המשיב.

במהלך הדיון שהתקיים בפנינו הוסיפה וטענה ב"כ העותרת כי שחרור על תנאי הינו פריווילגיה ואינו זכות מוקנית והשתתפות אסיר בטיפול, אפילו כמו במקרה דנן, אינו בהכרח מביא להפחתת מסוכנות.

ב"כ העותרת ביקשה כי נלמד מפסיקתנו בעניין מיצ'קין בעת"א 62599/03/14, אשר אושרה על ידי בית המשפט העליון ברע"ב 6192/14, בחינת קל וחומר, שכן, באותו מקרה הוערכה מסוכנות האסיר כבינונית נמוכה, היינו מסוכנות שהיא נמוכה מהמקרה דנן, ובכל זאת בית משפט זה ביטל את החלטת ועדת השחרורים שקיבלה את בקשתו של אותו אסיר לשחרור על תנאי.

טענות המשיב

המשיב סמך ידיו על נימוקי ועדת השחרורים.

באת כוחו שבה וסקרה בפנינו את ההליכים הטיפוליים שעבר המשיב וטענה כי הוא מיצה את כל ההליכים, השתתף השתתפות פעילה והשיג הישגים כמפורט לעיל בדו"ח הועדה.

בנוסף הגישה לעיוננו תוכנית עבודה למשיב כמתחייב מתוכנית רש"א שנבנתה עבורו (לפיה לאחר שיעבור את הליכי המיון, יעבוד בחברת "מטבחי רגבה").

ב"כ המשיב טענה כי הועדה לא התעלמה מעמדת נפגעת העבירה והתייחסה אליה בכובד ראש.

כן הפנתה לסעיף 12 (ב) לחוק שחרור על תנאי וטענה כי ועדת השחרורים מוסמכת לפיו להורות על שחרור על תנאי,



גם מקום בו נקבע על ידי מב"ן כי קיימת מסוכנות וזאת מטעמים מיוחדים שירשמו וכאשר קיימת תוכנית טיפול שיש בה כדי לאיין את המסוכנות.

כמו כן הוסיפה וטענה ב"כ המשיב כי המשיב ניהל את תיקו הפלילי משך שנתיים וחצי, מתוכם שהה שנה וחצי במעצר בית ללא שום הפרה, כי שירות המבחן אישר לו להמשיך בלימודיו והוא סיים את לימודי הבגרות כאשר לבית הספר הלך וחזר לבד. המשיב גם יצא לחופשות שמשכן הועלה בהדרגה מ- 8 שעות ל- 24 שעות, ללא כל הפרה של תנאי כלשהו שנקבע לו.

כן נטען כי למשיב משפחה תומכת החפצה לסייע בשיקומו וכי התנהגותו בכלא תקינה לחלוטין.

דין

לאחר עיון מעמיק בטיעוני הצדדים ובמכלול החומר שהוצג לעיונינו, אמליץ לחברי לדחות את העתירה.

אזכיר, כי בית משפט זה יימנע על פי ההלכה מהתערבות בהחלטות ועדות השחרורים כל עוד אין מדובר בהחלטה החורגת ממתחם הסבירות באופן כזה, עד כי שום ועדת שחרורים סבירה לא הייתה מקבלת החלטה דומה.

סבורני שלא מתקיימת במקרה דנן חריגה שכזו.

התנאים לשחרור מוקדם קבועים בסעיף 9 לחוק שחרור על תנאי והם כוללים שלושה שיקולים עיקריים.

ראשית, יש לשקול את מסוכנות המשיב לציבור. שנית, את התנהגותו של המשיב בכלא במהלך תקופת מאסרו. שלישית, יש לשקול את סיכויי שיקומו של המשיב.

במקרה דנן עבר המשיב הליך טיפולי ממושך, משמעותי, ייעודי לעברייני מין והשיג בו התקדמות רבה.

אכן, קיימת הסתייגות של מב"ן לעניין העמקה הרגשית של תכני הטיפול שבגינה נדרש עדיין טיפול וליווי מסוים של המשיב.

בשל כך הוערכה מסוכנותו של המשיב עדיין כבינונית לטווח הארוך.

על אף האמור, אינני סבור שעל הועדה היה לעצור בשלב זה ולא לשקול את יתר השיקולים הצריכים לעניין כמפורט לעיל, היינו התנהגותו של המשיב בין כותלי בית הכלא וסיכויי שיקומו.

בל נשכח, המשיב עבר את העבירה בהיותו קטין. המשיב כבן 20 כיום. התנהגותו במהלך כל תקופת ניהול משפטו ומאסרו הייתה ללא דופי. המשיב גילה מוטיבציה גבוהה לערוך שינוי בחייו והבין קוגניטיבית כי המעשים שביצע היו מעשים שאין לעשותם. המשיב גם הבין את המשמעות של תוצאות המעשים ופגיעתם הקשה בקורבן העבירה, הכל כפי



שפורט לעיל מתוך דו"ח מב"ן וגורמי הטיפול.

המשיב עבר את כל המסלול הטיפולי הנדרש, גם זה המקדים לטיפול הייעודי וגם את הטיפול הייעודי עצמו.

אכן נדרשת הטמעה רגשית נוספת של התכנים, ברם, גורמי הטיפול ציינו במפורש כי המשיב מיצה את אפשרויות הטיפול בכלא. לעומת זאת, סברו גורמי המחלקה לשיקום עברייני מין ברש"א כי קיימת חשיבות לשמירה על רצף טיפולי ועל הכלים שרכש עם שחרורו לקהילה.

הותרת המשיב מאחורי סורג וברח, תביא לאובדן כל הכלים הנ"ל וליציאתו בתום שחרורו ממאסרו להשתלבות בקהילה ללא פיקוח של רש"א וללא ליווי צמוד והכוונה לצורך הפקה עתידית של תועלת מן הטיפול שעבר, היינו ניהול אורח חיים בקהילה שאינו פוגעני או מסוכן כפי שאפיין את המשיב בעת ביצוע העבירה.

לו מדובר היה באסיר שהשתתף בטיפול אך לא הפיק ממנו שום תועלת, ברי כי לאמור לעיל לא היה כל משקל התומך בשחרורו.

המקרה דנן הוא שונה. מדובר באסיר שהפיק תועלת רבה מן הטיפול, הגם שבתחום הרגשי עדיין דרוש שיפור. מכאן הצורך החשוב לשמור על מה שהושג ולשלב בטיפול בקהילה.

סבורני כי לעובדה שמדובר במשיב שהיה קטין והינו עדיין צעיר בימים, על אף שכבר בגר, יש לתת משקל רב במקרה דנן במיוחד לאור העולה מדו"ח גורמי הטיפול וגורמי רש"א בדבר סיכויים גבוהים לשיקומו של המשיב.

טרם סיום, לא נעלמה מעיני הפניית ב"כ העותרת לפסק דינו בעת"א 62599/03/14 (אשר אושר על ידי בית המשפט העליון במסגרת רע"ב 6192/14), בו נהפכה החלטת ועדת השחרורים שנענתה לבקשתו של האסיר שם לשחרור מוקדם.

סבורני כי אין ללמוד מאותו מקרה לענייננו, שכן, באותו מקרה וכפי שצוין גם בהחלטתנו ובהחלטת בית המשפט העליון, לא עבר אותו אסיר טיפול ייעודי לעברייני מין, אלא טיפול ראשוני בלבד וגורמי הטיפול שם קבעו מפורשות כי הוא זקוק לטיפול ייעודי מעמיק לעברייני מין וראוי שטיפול זה יינתן לו בין כותלי הכלא ולא כטיפול חיצוני על ידי מטפל פרטי בקהילה.

מדובר בשוני מהותי מן המקרה דנן בו עבר המשיב דנן, טיפול אינטנסיבי מוצלח וממושך, הכולל השלמת הטיפול הייעודי כולו, בין כותלי בית הכלא.

בסופו של דבר בשקלול שלושת השיקולים הנ"ל המנויים בסעיף 9 לחוק, ועל אף קיומה של הערכת מסוכנות בינונית לטווח הארוך, סבורני כי המאזניים נוטות לכיוון הקביעה כי מדובר במשיב הראוי לשחרור מוקדם, זאת נוכח התנהגותו ללא דופי במהלך ההליך המשפטי ותקופת מאסרו וכן נוכח המאמצים הרבים שהשקיע והשיגו שעשה בתפיסותיו הקוגניטיביות במהלך הטיפול הממושך בו השתתף בין כותלי בית הכלא, בפרט מקום בו קיימת תוכנית המשך טיפולית של רש"א, במסגרתה ימשיך להשתתף בקבוצה טיפולית לעברייני מין, יקבל שיחות טיפוליות פרטניות ושבועיות וגם פיקוח תעסוקתי.



אין לקבל גם את טענת ב"כ העותרת כי הועדה לא נתנה את המשקל הנכון לעמדת קורבן העבירה.

ראשית, הועדה ציינה בהחלטתה באופן מפורש כי הוגשה בפניה עמדת קורבן העבירה ואף ציינה ופירטה את העולה מתוך אותה עמדה ובסופו של דבר נאמר **"הועדה מודעת לדברים ומתייחסת אליהם בכובד ראש"**.

עמדת קורבן העבירה, כפי הידוע, היא גורם חשוב אבל היא איננה גורם מכריע. בכל מקרה על הועדה לשקול את מכלול נסיבות המקרה וביניהם, כאחד הגורמים, את עמדת קורבן העבירה ולא נראה כי במקרה דנן על נסיבותיו בכללותן, עמדה זו לא קיבלה משקל ראוי.

שיקול נוסף שיש לתת עליו את הדעת ואשר לא הובא במסגרת שיקולי הועדה אך גם בו יש לתמוך בהחלטתה, נוגע לצורך לעודד עבריינים להשתתף בהליכי שיקום בין כותלי בית הכלא.

מקום בו עושה אסיר מאמץ כה עילאי לשנות מדרכיו הרעות ואף משיג הישגים משמעותיים, ובד בבד התנהלותו בכל תקופת מאסרו הינה תקינה לחלוטין, כמו במקרה דנן, ואף מציג תוכנית המשך לטיפול במסגרת הקהילה, דחיית בקשתו לשחרור מוקדם יהיה בה כדי ליצור תמריץ שלילי ביותר לגבי כלל אוכלוסיית האסירים בזיקה לאפשרות להשתתפות בהליכים טיפוליים מקטיני מסוכנות בין כותלי בית הכלא.

מכל הטעמים שפורטו לעיל, סבור אני כי לא נפל פגם בהחלטת הועדה המצדיק התערבותנו.

על כן, אם תישמע דעתי, אמליץ לחברי לדחות את העתירה.

יונתן אברהם, שופט

כב' סגן הנשיא - השופט בנימין ארבל:

אני מסכים לחוות דעתי של חברי הנכבד כב' השופט אברהם. דעתי כדעתו. ועדת השחרורים שיקללה את כל הנתונים הרלוונטיים ונתנה להם את המשקל ההולם בדרך למסקנה הסופית. חוות דעת מב"ן נשקלה כאחד השיקולים וניכר כי



הועדה שיקללה אותה כראוי.

**ב' ארבל, שופט
סגן נשיא**

השופט שאהר אטרש:

אני מסכים.

שאהר אטרש, שופט

הוחלט איפוא לדחות את העתירה כאמור בחוות דעתו של כב' השופט אברהם.
אנו קובעים כי החלטתה של ועדת השחרורים תעמוד בעינה ובהתאם ישוחרר המשיב בתנאים שנקבעו.
ניתן היום, י' חשוון תשע"ה, 03 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.

י' אברהם, שופט

ש' אטרש, שופט

**ב' ארבל, שופט
סגן נשיא - אב"ד**

מירב